

Lise Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri İle Eğitsel Amaçlı Youtube Kabul Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*

Rıdvan Dökmeci^{1**}, Hakan Gülveren²

¹ İzzettin Çalışlar Anadolu Lisesi, Uşak, Türkiye, ridvandokmeci@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-1340-9748

² Uşak Üniversitesi, Uşak, Türkiye, hakan.gulveren@usak.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-4513-9412

MAKALE GEÇMİŞİ

Alındı : 28.03.2023

Düzeltilme : 23.05.2023

Kabul Tarihi: 25.05.2023

ANAHTAR KELİMELER

Yaşam Boyu Öğrenme

Sosyal Medya

Eğitim

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı lise öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel amaçlı Youtube kabul düzeyleri arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırma deseni, ilişkisel tarama yöntemidir. Araştırmanın evreni Uşak ilinde 2021-2022 eğitim-öğretim döneminde üç farklı okul türünde öğrenim gören 9, 10, 11 ve 12. sınıf düzeyindeki lise öğrencileridir. Örneklemi ise 783 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak "Kişisel Bilgi Formu", Kılıç ve Yılmaz (2021) tarafından geliştirilen "Eğitsel Amaçlı Youtube Kabul Ölçeği" ve Diker-Coşkun (2009) tarafından geliştirilen "Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri (YBÖ) ile eğitsel amaçlı Youtube kabulleri arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Öğrencilerin YBÖ eğilimlerinin cinsiyet ve okul türü değişkenleri bakımından anlamlı farklılaşırken, sınıf düzeyi değişkeni bakımından anlamlı farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin eğitsel amaçlı Youtube kabulleri ise okul türü ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı bir biçimde farklılaştığı, buna karşın cinsiyet değişkeninin öğrencilerin eğitsel amaçlı Youtube kabullerini anlamlı düzeyde etkilemediği saptanmıştır.

Examination of the Relationship Between High School Students' Life Long Learning Tendencies and Educational Youtube Acceptance Levels*

ARTICLE HISTORY

Received : 28.03.2023

Revision : 23.05.2023

Accepted : 25.05.2023

KEYWORDS

Lifelong Learning

Social Media

Education

ABSTRACT

The main purpose of this study is to examine the relationship between high school students' lifelong learning tendencies and educational Youtube acceptance levels in terms of various variables. The research design is the relational screening method. The universe of the research consists of 783 students at the 9th, 10th, 11th and 12th grades of high school students studying in three different school types in the 2021-2022 academic year in Uşak. In the research, "Personal Information Form", "YouTube Acceptance for Educational Purposes Scale" developed by Kılıç and Yılmaz (2021), and "Lifelong Learning Tendency Scale" developed by Diker-Coşkun (2009) were used as data collection tools. According to the results of the research, there is a negative and low-level significant relationship between students' lifelong learning tendencies (LLL) and their YouTube acceptance for educational purposes. It was determined that while the LLL tendencies of the students differed significantly in terms of gender and school type variables, it did not differ significantly in terms of the grade level variable. On the other hand, it was determined that the educational YouTube acceptances of the students differed statistically significantly according to the school type and grade level variables, however, the gender variable did not significantly affect the educational YouTube acceptances of the students.

* Bu çalışma birinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Sorumlu yazar: ridvandokmeci@gmail.com

Giriş

Yaşamış olduğumuz çağa ismini veren “Bilgi” bu yüzyılın şekillenmesinde önemli olan değerlerden bir tanesidir. İçinde bulunduğumuz “Bilgi çağı”nın” önemli bir özelliği insanların bilgiyi nasıl, nerede ve ne zaman kullanmaları gerektiğini bilmesini zorunlu kılmıştır. Yaşanan hızlı değişikliklere ayak uydurabilmek ve içinde bulunduğumuz zaman dilimini bize sunmuş olduğu fırsatları değerlendirebilmek için bilgi okuryazarı olmamız ve yaşam boyu öğrenme serüvenimizde nitelikli adımlar ile yol almamız gerekmektedir (Önal, 2010; Köğçe, Özpinar, Mandacı-Şahin, & Aydoğan-Yenmez, 2014). Avrupa Komisyonu bireyin yaşam boyu öğrenme serüveninde sahip olması gereken sekiz anahtar yeterlilikten söz etmektedir. İfade edilen yeterlilik alanları şunlardır: anadilde iletişim yeterliği, yabancı dillerde iletişim yeterliği, matematik, fen ve teknolojiye temel yeterlikler, dijital yeterlik, öğrenmeyi öğrenme yeterliği, sosyal ve yurttaşlıkla ilgili yeterlikler, girişimcilik ve inisiyatif alma yeterliği, kültürel farkındalık ve ifade yeterliğidir (Council, 2006). Bu yeterlilikler arasından “dijital yeterlilik” bireyin bilgi edinme, üretme, sunma, değerlendirme, paylaşma ve internet aracılığı ile çevrimiçi ortamların kullanılmasını içeren temel bilgi ve iletişim teknolojilerinin tümünü kapsar (Özgür, 2016). Ayrıca dijital yeterlilik içerisinde bireyin teknolojiyi-interneti kullanarak bilgiye ulaşma, bilgiyi işleme, öğretme süreçleri de önemli bir yer tutmaktadır. Yaşam boyu öğrenme sürecinde dijital yeterlilikler içinde yer alan internetin eğitsel amaçlı kullanımı da günümüzde giderek daha önemli bir kavram olmaktadır (Erdamar, Demirkan, Saraçoğlu, & Alpan, 2017).

İnternetin eğitsel amaçlı kullanımında bilgiye ulaşmak için wiki, blog, mikroblog, fotoğraf paylaşım ağları ve video paylaşım ağları gibi birçok sosyal ağ imkânı mevcuttur. Günümüzde bilgiye ulaşmak amacıyla sıkça tercih edilen yollardan biri de sosyal medyadır (Egüz & Kesten, 2018; Öztürk & Talas, 2015). Facebook, Twitter, LinkedIn, Snapchat, Youtube gibi birçok uygulamayı içinde barındıran sosyal medya kavramı bu uygulamaların sahip olduğu özellikler sayesinde eğitim ortamlarında da sıklıkla kullanılır bir hale gelmiştir (Eryılmaz, 2017). Sosyal medya uygulamalarının karşılıklı etkileşime izin vermesi, zaman ve mekân açısından esnek öğrenme imkânlarına sahip olmaları, tekrar etme ve pekiştirme imkânı sunması eğitsel kullanım bakımından önemli özelliklerindedir (Özmen, Aküzüm, Sünkür, & Baysal, 2012).

Yaşam Boyu Öğrenme Kavramı

Her insanın hayat boyu fiziksel veya mental rahatsızlıkları olsa dahi öğrenmeye devam ettiği bir gerçektir ve her birey beyin ölümü gerçekleşmediği sürece hayatta karşılaştığı problemlerin üstesinden gelmeye onları çözmeye çalışır (Matheson & Matheson, 1996). Bireyin değişen ve gelişen olaylara karşı daima kendini geliştirmesini sağlayan anlayış “yaşam boyu öğrenme anlayışı” olarak ifade edilir (Dehmel, 2006).

Laal ve Salamatı (2012) yaşam boyu öğrenen bireyin değişime ayak uydurabilen, meydana gelen finansal, politik ve teknolojik değişimlerin farkında olan öğrenmeye açık ve bu farkındalığın sonucu olarak yüzleştiği problemler karşısında daha az stres yaşayarak çözüm yolu üretebilen kişiler olarak tanımlamıştır. Başka bir araştırmada Erdamar vd. (2017) araştırmalarında yaşam boyu öğrenmeyi ihtiyaç hissedilen bilgiyi en etkili yoldan ve en kısa şekilde elde etme becerisi olarak tanımlamışlardır.

Yaşam Boyu Öğrenme Anahtar Yeterlikleri

Yaşam boyu öğrenen bireyde sahip olması beklenen yeterlilikleri, Avrupa Birliği Eğitim ve Kültür Komisyonu sekiz başlık altında incelemiştir. İfade edilen yeterlilikler şunlardır (Council, 2006):

Anadilde İletişim Yeterliği: Bireyin anadilinde dinleme, konuşabilme, okuma ve yazma, duygularını düşüncelerini dil bilimine uygun ve anlaşılır bir şekilde ifade edebilmesidir. Ana dilde iletişim yeterliliği bireyin konuştuğu dile dair kelime dağarcığı, dilbilgisi veya dil kuralları hakkında yeterli bilgiye sahip olmasını da kapsar. Kişilerin sözlü ve yazılı olarak kendini ifade edebilmesi ve iletişim esnasında duruma göre uyarlama becerisine sahip olmaları gerekmektedir.

Yabancı Dillerde İletişim Yeterliği: Yabancı dillerde iletişim, ana dilde iletişim yeterliği ile benzer olarak bireyin istek ve ihtiyaçlarını, var olan duygularını toplumsal ve kültürel yapıya uygun olarak sözlü ve yazılı olarak ifade edebilmesi olarak açıklanır. Yabancı dillerde iletişim yeterliliğine sahip olan bireyin, bir konuşmayı başlatıp sürdürebilme ve sonlandırma becerilerine sahip olması beklenir. Ayrıca bireyin ihtiyacına uygun metinleri okuma, anlama ve üretme becerilerine sahip olması da yabancı dillerde iletişim yeterliği kapsamındadır. Bireyin yabancı dillerde iletişim yeterliliğinin olabilmesi için aynı zamanda kültürler arası anlayış becerisine de sahip olması gerekir.

Matematik, Fen ve Teknolojiye Temel Yeterlikler: Matematiksel yeterlilik günlük hayatta karşılaşılan problemleri matematiksel düşünce ile çözebilme yeteneğidir. Matematiksel yeterlilik farklı formlardaki matematiksel görüşleri ve “formül, model, yapı, grafik, çizelge” gibi matematiksel ifadeleri kullanabilme becerisini içerir. Fen ve teknoloji yeterliliği de dünyanın temel ilkelerini, bilimsel kavram, ilke, metotları, fen ve

teknolojinin dünyaya olan etkilerini kavrayabilme bilgisidir. Bu yeterliliğe sahip olan birey bilimsel teorilerin, uygulamaların ve teknolojilerin avantajlarını, sınırlarını ve risklerini daha iyi anlaması beklenmektedir

Dijital Yeterlik: Bilgi toplumu teknolojisinin eleştirel ve özgüvenli bir şekilde iş hayatında ve günlük hayatta iletişim amacıyla kullanılmasıdır. Bu yeterliliğe sahip bireyler bilgisayar uygulamaları ve internetin yaratmış olduğu fırsatların veya risklerin farkına varacak beceriye sahiptir.

Öğrenmeyi Öğrenme Yeterliği: Bu yeterliliğe sahip bireyler kendi öğrenmelerini düzenleme, planlama ve öğrenmeye devam etme becerisine sahiptirler. Ayrıca etkili zaman ve bilgi yönetimi de bireyin öğrenmeyi öğrenmesi için önemli kabiliyetlerdir. Öğrenmeyi öğrenmek, daha önceki yaşam tecrübelerinin geliştirilerek yeni veya farklı durumlarda kullanılmasıdır. Öğrenmeyi öğrenmek, bilgi ve becerileri çeşitli bağlamlarda kullanmak ve uygulamak için bireylerin önceki öğrenmeleri ve yaşam deneyimlerini geliştirmelerini sağlar.

Sosyal Ve Yurttaşlıkla İlgili Yeterlikler: Sosyal ve yurttaşlık becerilerine sahip olan bireyler aynı zamanda kişisel ve kültürlerarası iletişim kurma yeterliliğine sahip, iş hayatı ve sosyal yaşantılarında gerekli problem çözme becerilerini bilen kişilerdir. Ayrıca bu yeterlilikte kişiler arası ilişkiler ve sosyal katılım için bireyin görgü ve davranış kurallarını bilmesi esastır. Yurttaşlık yeterliliğine sahip bireylerin de kamu alanında başkaları ile etkili ilişkiler kurma, yerel ve daha geniş topluluğu etkileyen sorunları çözmeye ilgi gösterme ve dayanışma içinde olma becerilerine sahip olmaları beklenir.

Girişimcilik ve İnisiatif Alma Yeterliği: Girişimcilik bireylerin fikirlerini eyleme dönüştürme becerisidir. Aynı zamanda hedefe ulaşmak amacıyla planlama, yönetme, risk alma, yaratıcılık ve yenilikçilik gibi becerileri de içerir.

Kültürel Farkındalık ve İfade Yeterliği: Bu yeterlik alanı yaratıcı fikir, deneyim ve duyguların müzik, görsel sanatlar, edebiyat ve medya kolları aracılığıyla ifade edilmesini kapsar. Kültürel bilgide, yerel, ulusal ve Avrupa kültür mirasının farkında olmak ve ayrıca Avrupa'da ve dünyanın diğer bölgelerindeki kültürel ve dilsel çeşitliliği, bunların korunması gerekliliğini ve estetik faktörlerin günlük yaşamdaki önemini anlamak esastır.

Bir Sosyal Etkileşim Sitesi Olarak Youtube

2005 yılında bir e-ticaret şirketinin (Pay Pal) çalışanı olan 3 arkadaş Steve Chen, Chad Hurley ve Jawed Karim tarafından kurulmuştur. Başlangıçtaki kuruluş düşüncesi: insanların günlük hayatlarıyla alakalı çektikleri profesyonel olmayan videoları dijital ortamlarda paylaşabilecekleri ve hoş zaman geçirebilecekleri bir paylaşım sitesi geliştirmektir. 2005 yılının Mayıs ayında "Senin dijital video depon" sloganıyla kullanıma sunulan video paylaşım sitesi, aynı yılın aralık ayında "Senin kanalın" anlamına gelen 'Youtube' ismi ile yoluna devam etmiş ve bir yıldan daha kısa bir sürede günlük 2 milyondan daha fazla izlenme sayısına ulaşmıştır (Ata, 2022).

"Senin dijital video depon" sloganıyla yayın hayatına başlayan Youtube daha sonrasında sloganını "kendini yayınla" (broadcast yourself) olarak değiştirmiştir. 2006 yılında ise Youtube video paylaşım ağı Google tarafından satın alınmıştır. Artan kullanıcı sayısı ile dikkat çeken Youtube, kullanıcılarına kişisel hesaplara ek olarak topluluklara ait hesap açma imkânı sağlamaktadır. Youtube kullanıcıları kendi üyelikleri ile video paylaşımları yapıp, başka kullanıcıların kanallarını takip edip ve abone olabilmektedirler. Kanal abone sayısı fazla olan, popülerliği yüksek olan kullanıcıları ürettikleri içeriklerden maddi kazanç elde etme imkânları da mevcuttur. Yayınladığı videolarla geniş kitlelere ulaşan kişilere "youtuber veya Youtube fenomeni" denilmektedir (Balkaya, 2022).

Youtube Türkiye'nin arayüz sayfası incelendiğinde "Anasayfa", "Trendler", "Abonelikler", "Kitaplık", "Geçmiş", "Videolarınız", "Daha Sonra İzle", "Beğendiğin Videolar" Seçeneklerini olduğu görülür. Bu seçenekler kullanıcıların istek ve ihtiyaçlarına daha hızlı ulaşabilmesine imkân tanır. Ayrıca ulaşmak istenilen videolara ara seçeneği kullanılarak hızlıca ulaşılabilir. Uygulama içerisinde sağ üstte bulunan ikonlar kullanılarak canlı yayın açılabilen veya video yüklemesi yapılabilmektedir. Site içerisinde kullanıcıların siteyi daha kolay kullanılabilmeleri için Youtube TV, Youtube Müzik, Youtube Kids gibi kategoriler mevcuttur.

Youtube video paylaşım sitesinde Youtube Premium özelliği ve Katıl butonu seçenekleri mevcuttur. Youtube Premium seçeneği belirli bir ücret karşılığı Youtube ve Youtube müzikte reklam gösterimi olmadan videoyu izleyebilmekte veya indirilmektedir. Katıl butonu ise belli bir ücret karşılığı izlenebilen içeriklerden oluşmaktadır (Nazlı, 2021).

Sosyal Medyanın Eğitsel Amaçlı Kullanımı

Dünya üzerinde sosyal medya uygulamalarının kullanımı gün geçtikçe artmaktadır. Hayatımızı iletişim ve etkileşim açısından birçok yönde etkileyen sosyal medya uygulamaları eğitim anlayışımıza da etkide bulunmuştur. Her yaş grubuna ve düzeye hitap eden içerikler barındıran, akran işbirliği ve esnek öğrenme imkânları mekân ve zaman esnekliği, kolay ve ücretsiz ulaşım gibi özellikler sosyal medya uygulamalarını eğitim ve öğretim için giderek daha fazla tercih edilir kılmaktadır (Sarsar, Başbay, & Başbay, 2015).

İçinde bulunduğumuz çağda öğrencilerin teknoloji kullanmaya eğilimi, teknolojinin sağlamış olduğu imkânlardan eğitim ortamlarında da faydalanmayı talep etmeleri sosyal medya uygulamalarının eğitim amacıyla kullanımını giderek arttıran sebeplerden biridir (Gülseçen, Gürsul, Bayrakdar, Çilengir, & Canım, 2010). Sosyal medya uygulamalarının sahip olduğu birçok özellik de uygulamaların eğitim amacıyla kolayca kullanılabilmesini sağlamaktadır. Öğrencilerin ders kaynaklarına kolayca erişebilmesine, ders ile alakalı konuları bulmasına, ödevler ile alakalı tartışma fırsatı sunması sosyal medyanın eğitimde sağladığı bazı kolaylıklardandır. Ayrıca öğretmenlerin eğitim ortamlarında yaratıcı ve işbirlikçi öğrenmeyi desteklemelerine, öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirmelerinde önemli destek sağlamaktadır (Öztürk ve Talas, 2015).

Sosyal medyanın eğitim amacıyla kullanılması ile ilgili; öğrenciler çoğunluğu eğitim süreçlerinde sosyal medya uygulamalarının aktif olarak kullanılmasını faydalı bulduklarını ve ders başarılarına olumlu şekilde yansıdığını ifade etmişlerdir. Ayrıca sosyal medya uygulamalarını derslerle ilgili olarak öğretim elemanları ve arkadaşlarıyla iletişime geçmek için sıklıkla kullandıkları elde edilen bulgular arasındadır (Toğay, Akdur, Yetişken, & Bilici, 2013). Başka bir araştırmada da öğrencilerin eğitimde sosyal ağların kullanımının işbirliğini ve materyal paylaşımını artırdığını ve eğitimde meydana gelen yenilikler bakımından pozitif bir gelişme olduğu belirtilmiştir (Acar & Yenmiş, 2014).

Öğrencilerin Youtube'daki eğitsel içerikleri izlerken dikkat ettiği bazı özellikler şöyledir: videodaki anlatım dilinin akıcı ve anlaşılır olması, öğreticinin anlattığı konuda bilgi sahibi olması, videonun ses ve çözünürlük kalitesinin yeterli düzeyde olması, paylaşılan video serisinin süreklilik içerisinde olup sonunun getirilmesi, videolarda ders ve konu harici başka konularla içeriğin dağıtılmamasıdır (Cihangir, 2021).

Srinivasacharlu (2020) eğitim camiası için Youtube'un eğitim ortamlarında kullanılmasının avantajlarını şu şekilde özetlemiştir:

- Öğretmenlerin kendi alanları ile ilgili daha fazla bilgi edinebilir,
- Öğrenmeyi ilgi çekici hale getirir,
- Uzmanlar için zengin bir bilgi kaynağıdır,
- Öğrenme esnasında hem görsel hem de işitsel öğeleri birlikte kullanılması öğrenenin dikkatini üst seviyede tutar ve öğrenmeyi kolaylaştırır ,
- İnternet imkânı olan her yerde ve her zaman da izleme imkânı vardır,
- Belirli bir konu kolayca araştırılıp ulaşılabilir ve ulaşılan içerik başkalarıyla kolayca paylaşılabilir,
- Akıllı telefon veya tabletler ile kolayca erişilebilir,
- Öğrencilerin kendi içeriklerini üretmelerine ve paylaşımlarına imkân tanır,
- Youtube bir sosyal öğrenme platformu olarak öğretmen öğrenci vd. görüş ve fikirlerini beyan edebileceği, herkesin söz sahibi olduğu bir platformdur,
- Öğrencilere istediği ve müsait oldukları zamanda öğrenme imkânı tanır,
- Youtube'da birey çalıştığı konuyu tam olarak kavrayana kadar videoyu durdurup not olabilir, tekrar oynayabilir,
- Karmaşık kavramları ve konuları daha anlaşılır duruma getirilebilir,
- Yavaş öğrenen bireyler için bir nimettir,
- Öğretmen veya öğrencinin paylaştığı videolar aracılığı ile dünyadaki milyonlarca insanla iletişime geçme şansı vardır,
- Eğitim fakülteleri Youtube'u kullanarak akademik alanda daha fazla kitleye ulaşabilir,
- Okullar Youtube sayfaları aracılığıyla mezun öğrencileri ile bağlantı kurabilir. Bu sayede mezunlar kampus aktivitelerini görebilir ve eşlik edebilir ve potansiyel öğrenci adaylarına kurum hakkında tavsiyelerde bulunabilirler.

Araştırmanın Amacı

Lise öğrencilerinin öğrenme profillerinin ortaya çıkarılmasında yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel amaçlı sosyal medya kullanımlarının belirlenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Çünkü lise öğrencilerinin ilgi, beceri, tutum ve yönelimlerinin belirlenmesi ile daha gerçekçi ihtiyaç analizleri gerçekleştirilir ve ulaşılan veriler ile daha sağlıklı programlar geliştirilebilir. Bu araştırmada lise öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel amaçlı Youtube kabullerini belirlemek ve bunlar arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını çeşitli değişkenler açısından inceleyerek ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaç çerçevesinde çalışmanın alt problemleri aşağıdaki gibi oluşturulmuştur:

1. Lise öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel amaçlı Youtube kabulleri cinsiyete göre anlamlı bir fark göstermekte midir?
2. Lise öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel amaçlı Youtube kabulleri okul türüne göre anlamlı bir fark göstermekte midir?

3. Lise öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel amaçlı Youtube kabulleri sınıf düzeyine göre anlamlı bir fark göstermekte midir?
4. Lise öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel amaçlı Youtube kabulleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışmada kullanılan araştırma deseni, mevcut durumu ortaya koymayı sağlayan tarama modellerinden ilişkisel tarama modelidir. İlişkisel tarama modeli: İki veya ikiden daha fazla sayıdaki değişkenler arasında var olan değişimi veya değişimin derecesini tespit etmek amacıyla kullanılır. Tarama sonucunda ulaşılan değişkenler arasındaki ilişkinin bir neden sonuç bağından ziyade, bir değişkenin durumunun bilinmesi halinde diğer değişkenin durumunun yorumlanabilmesini sağlayan araştırma modelidir (Gürbüz ve Şahin, 2016).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Uşak il merkezinde öğrenim gören tüm ortaöğretim öğrencileri; örnekleme ise 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Uşak il merkezinde üç farklı okul tipinde öğrenim gören 9, 10, 11 ve 12. sınıf ortaöğretim öğrencileridir. Araştırmanın çalışma grubuna ilişkin bilgiler, Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik dağılımı

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Erkek	386	49,3
	Kız	397	50,7
Sınıf düzeyi	9.sınıf	170	21,7
	10.sınıf	179	22,9
	11.sınıf	271	34,6
	12.sınıf	163	20,8
Okul türü	Anadolu Lisesi	425	54,3
	Anadolu Meslek Lisesi	209	26,7
	Anadolu İmam Hatip Lisesi	149	19,0
Toplam Öğrenci Sayısı		783	100,00

Veri Toplama Aracı

Lise öğrencilerinin, yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile eğitsel amaçlı Youtube kabulü arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere, araştırmaya katılan adaylara üç bölümden oluşan Kişisel Bilgi Formu, Kılıç ve Yılmaz (2021) tarafından geliştirilen Eğitsel Amaçlı Youtube Kabul Ölçeği ve Diker-Coşkun (2009) tarafından geliştirilen Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Formu araştırmacı tarafından geliştirilmiş olup lise öğrencilerinin cinsiyete, okul türü ve sınıf düzeyi özelliklerini belirlemek amacıyla kullanılmıştır.

Diker-Coşkun (2009) tarafından oluşturulan “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği” 27 madde, 4 alt faktörden (sebat, motivasyon, öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk, merak yoksunluğu) oluşmaktadır. Ölçek maddelerine ilişkin yanıtlar 1. “Hiç Uymuyor”, 2. “Kısmen Uymuyor”, 3. “Çok Az Uymuyor”, 4. “Çok Az Uyuyor”, 5. “Kısmen Uyuyor”, 6. “Çok Uyuyor” olarak 6’lı likert tipi derecelendirme ölçeği olarak tasarlanmıştır. Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ölçeğinden elde edilebilecek en küçük puan 27, en büyük puan ise 162 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin Cronbach alpha güvenirlik katsayısı 89. olarak tespit edilmiştir. Ölçeğin kullanımı ile alakalı gerekli izin alınmıştır.

Kılıç ve Yılmaz (2021) tarafından geliştirilen “Eğitsel Amaçlı Youtube Kabul Ölçeği” 5’li likert şeklinde 37 madde ve 5 alt faktörden meydana gelmektedir. Çalışma sonucunda elde edilen verilere göre sosyal medya araçlarından Youtube’un kullanım durumu, “Güven”, “çaba beklentisi”, “performans beklentisi”, “davranışsal niyet”, “sosyal etki” faktörleri ile %74.20 oranında açıklayabildiği tespit edilmiştir. Ölçeğin kullanımı ile alakalı gerekli izin alınmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın etik kurul izni Uşak Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 13.01.2022 tarihli toplantısında 2022-05 numaralı kararıyla alınmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı’ndan da gerekli izin

alındıktan sonra veri toplama araçları uygulanmıştır. Veriler araştırmacı tarafından okul ve sınıflara gidilerek toplanmış, çalışmaya öğrencilerin gönüllü katılımı sağlanmıştır.

Verilerin toplandıktan sonra elde edilen sonuçlar incelenmiş, hatalı veya özensiz doldurulduğu tespit edilen 21 veri geçersiz sayılmış, değerlendirmeye dâhil edilmemiştir. Veri analizinde IBM SPSS-22,0 paket programı kullanılarak betimsel istatistiklerden (frekans, aritmetik ortalama, mod, medyan, standart sapma) faydalanılmıştır.

Çalışmanın problemlerinin istatistiksel analizleri dâhil edilmeden önce, çalışmanın değişkenleri olan YBÖ ölçeği ve EAYK ölçeğine ilişkin verilerin normallik dağılımları gözden geçirilmiştir. Bağımsız ve iki değişkenli gruplar için t-testi, ikiden fazla değişkeni olan veriler için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır. Tek yönlü ANOVA sonrası, iki grup arasındaki anlamlı farklılıkları belirlemek için post-hoc testlerinden varyansların eşit olduğu durumlarda Tukey veya homojenliği ihlal eden bulgularda "Tamhane testi" kullanılmıştır. Ayrıca değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için korelasyon tekniği kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın Betimsel İstatistiklerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgulara yer vermeden önce Tablo 2'de YBÖ ölçeği ve EAYK ölçeği puanlarına ilişkin genel anlamda betimsel istatistikler sunulmuştur.

Tablo 2. Lise öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimi ve eğitsel amaçlı Youtube kabul düzeylerine ilişkin puan ortalamaları ve standart sapmaları

Değişken	N	En Küçük	En Yüksek	Ort.	SS
YBÖ Ölçeği	783	1,00	5,30	3,00	,75
EAYK Ölçeği	783	1,00	5,00	3,74	,67

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerine yönelik tutum puanlarının 1 ile 5,30 arasında dağıldığı, aritmetik ortalamasının (\bar{X}) 3.00 olduğu belirlenerek, lise öğrencilerinin çoğunluğunun "Çok az uymuyor" seçeneğinde daha yoğun olduklarına ulaşılmıştır. Standart sapma değerlerine bakıldığında YBÖ eğilimlerinin ,75 olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin ortalamalarına bakıldığında YBÖ eğilimlerinin orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Ayrıca EAYK ölçeği puanlarına ilişkin betimsel istatistikler incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin eğitsel amaçlı Youtube kabul ölçeğine yönelik puanlarının 1 ile 5,00 arasında dağıldığı, aritmetik ortalamasının (\bar{X}) 3,74 ve standart sapmasının (SS) ise, 67 olduğu görülmektedir.

Araştırmanın Birinci Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel amaçlı Youtube kabulleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir? Alt problemini analiz etmek amacıyla gerçekleştirilen bağımsız örneklem için t-testi sonuçları Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Lise öğrencilerinin cinsiyete göre yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel amaçlı Youtube kabul ölçeği puanlarına uygulanan bağımsız örneklem için T-Testi sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	sd	t	p
Yaşam Boyu Öğrenme	Erkek	386	3,06	,73	783	2,32	,020
	Kız	397	2,94	,76			
Eğitsel Amaçlı Youtube Kabulü	Erkek	386	3,76	,69	783	,994	,320
	Kız	397	3,72	,66			

*p< .05 , **p< .01

Tablo 3'e göre YBÖ eğilimlerinde kız öğrencilerin puan ortalamaları $\bar{X} = 2,94$ iken erkek öğrencilerin puan ortalamaları $\bar{X} = 3,06$ 'dır. Yapılan bağımsız gruplar t-testi analizine göre öğrencilerin YBÖ eğilimleri puanlarında anlamlı bir farklılık görülmektedir [$t_{(780)} = 2,32$; $p < 0,05$]. Başka bir deyişle cinsiyet değişkeninin YBÖ eğilimleri üzerinde erkek öğrencilerin lehine olmak üzere etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

Tablo 3'e göre EAYK ölçeğinde kız öğrencilerin puan ortalamaları $\bar{X} = 3,72$ iken erkek öğrencilerin puan ortalamaları $\bar{X} = 3,76$ olarak hesaplanmıştır. Ortalamalar birbirine yakın olduğu ve EAYK ölçeği incelenirken cinsiyetin anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmektedir [$t_{(780)} = ,994$; $p > 0,05$]. Başka bir deyişle cinsiyet değişkeninin puan ortalamalarının eğitsel amaçlı Youtube kabulü puan ortalamaları üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

Araştırmanın İkinci Problemine İlişkin Bulgular

Lise öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel amaçlı Youtube kabulleri okul türüne göre anlamlı bir fark göstermekte midir? Biçiminde ifade edilen araştırmanın ikinci alt problemini analiz etmek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına Tablo 4’de yer verilmiştir.

Tablo 4. Lise öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel amaçlı Youtube kabulünün okul türü değişkenine göre istatistik sonuçları

	Okul Türü	N	\bar{X}	SS	sd	F	p	Anlamlılık
Yaşam Boyu Öğrenme	Anadolu Lisesi (1)	425	2,88	,80				2-1
	Anadolu Meslek Lisesi (2)	209	3,19	,60	780	13,34	,00	3-1
	Anadolu İmam Hatip Lisesi (3)	149	3,06	,74				
Eğitsel Amaçlı Youtube Kabulü	Anadolu Lisesi (1)	425	3,91	,57				1-2
	Anadolu Meslek Lisesi (2)	209	3,51	,76	780	30,40	,00	1-3
	Anadolu İmam Hatip Lisesi (3)	149	3,59	,71				

*p< .05 , **p< .01

Tablo 4 incelendiğinde yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına göre araştırmaya katılan lise öğrencilerinin okul türüne göre Anadolu Meslek Lisesi öğrencilerinin puan ortalaması $\bar{X} = 3,19$, Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin puan ortalaması $\bar{X}=3,06$, Anadolu Lisesi öğrencilerinin puan ortalamaları ise $\bar{X} = 2,88$ olarak tespit edilmiştir. Burada YBÖ eğilimlerinin anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir [$F_{(2,780)} = 13,34$; $p<0,01$]. Farklılığın kaynağını belirlemek üzere yapılan Tamhane T2 çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre, Anadolu lisesi - Anadolu Meslek Lisesi ve Anadolu Lisesi- Anadolu İmam Hatip liseleri arasında anlamlı bir fark görülmektedir. Bu farkta meslek lisesi ve imam hatip liseleri yönündedir. Diğer bir ifadeyle hem meslek lisesi hem de Anadolu İmam hatip lisesi öğrencilerinin Anadolu Lisesi öğrencilerine göre daha fazla YBÖ eğilimine sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 4’de lise öğrencilerinin eğitsel amaçlı Youtube kabulüne yönelik yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına göre Anadolu Lisesi öğrencilerinin puan ortalaması $\bar{X} = 3,91$, Anadolu İmam Hatip lisesi öğrencilerinin puan ortalamasından $\bar{X} = 3,59$, meslek lisesi öğrencilerinin puan ortalamalarından $\bar{X} = 3,51$ dir. Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin eğitsel amaçlı Youtube kabulü okul türüne göre anlamlı şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir [$F_{(2,780)} = 30,40$; $p< 0,05$]. Farklılığın kaynağını belirlemek üzere yapılan Tamhane T2 çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre, Anadolu lisesi - Anadolu Meslek Lisesi ve Anadolu Lisesi - Anadolu İmam Hatip Liseleri arasında anlamlı bir fark görülmektedir. Bu farkta Anadolu Lisesi yönündedir. Diğer bir ifadeyle Anadolu Lisesi öğrencilerinin Anadolu Meslek Lisesi ve Anadolu İmam Hatip Lisesi öğrencilerine göre eğitsel amaçlı Youtube kabul düzeyleri daha yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmanın Üçüncü Problemine İlişkin Bulgular

Lise öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel amaçlı Youtube kabulleri sınıf düzeyine göre anlamlı bir fark göstermekte midir? Biçiminde ifade edilen araştırmanın üçüncü alt problemini analiz etmek amacıyla gerçekleştirilen tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına Tablo 5’de yer verilmiştir.

Tablo 5. Lise öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel amaçlı Youtube kabulünün sınıf düzeyi değişkenine göre istatistik sonuçları

	Sınıf düzeyi	N	\bar{X}	SS	sd	F	p	Anlamlılık
Yaşam Boyu Öğrenme	9. sınıf	170	2,97	,73				
	10. sınıf	179	3,04	,76				
	11. sınıf	271	3,04	,74	780	1,35	,258	Yok
	12. sınıf	163	2,91	,75				
Eğitsel Amaçlı Youtube Kabulü	9. sınıf (1)	170	3,62	,65				
	10. sınıf (2)	179	3,80	,70				
	11. sınıf (3)	271	3,72	,69	780	3,20	,023	4-1
	12. sınıf (4)	163	3,83	,63				

Tablo 5 incelendiğinde yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına göre 9. sınıf lise öğrencilerinin ortalama puanı $\bar{X} = 2,97$, 10. sınıf lise öğrencilerinin ortalama puanı $\bar{X} = 3,04$, 11. sınıf lise öğrencilerinin ortalama puanı $\bar{X} = 3,04$ ve 12. sınıf lise öğrencilerinin ortalama puanı $\bar{X} = 2,91$ olarak hesaplanmıştır. Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin sınıf düzeyine göre YBÖ eğilimlerinin anlamlı bir şekilde

farklılaşmadığı görülmektedir [$F_{(2,780)} = 1,35; p < 0,01$]. Bu analize göre yaşam boyu öğrenme eğiliminin sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılığı yoktur. Sınıf düzeyinin öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini etkilemediği söylenebilir.

Tablo 5’de lise öğrencilerinin eğitsel amaçlı Youtube kabulüne yönelik yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçlarına göre 9.sınıf öğrencilerinin puan ortalaması $\bar{X} = 3,62$, 10.sınıf öğrencilerinin puan ortalamaları $\bar{X} = 3,80$, 11. sınıf öğrencilerinin puan ortalaması $\bar{X} = 3,72$ ve 12. sınıf öğrencilerinin puan ortalaması $\bar{X} = 3,83$ olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan lise öğrencilerinin eğitsel amaçlı Youtube kabulü sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir [$F_{(2,780)} = 3,20; p < 0,01$]. Farklılığın kaynağını belirlemek üzere yapılan Tukey çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre, 9. sınıf- 12. sınıf arasında anlamlı farklılaştığı tespit edilmiştir. Bu farkta 12. sınıf yönündedir. Diğer bir ifadeyle 12. sınıf öğrencilerinin 9. sınıf öğrencilerine göre eğitsel amaçlı Youtube kabul düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Araştırmanın Dördüncü Problemine İlişkin Bulgular

Lise öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel amaçlı Youtube kabulleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır? Biçiminde ifade edilen araştırmanın yedinci alt problemine ilişkin bulgular Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6. Lise öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel amaçlı Youtube kabulü arasındaki ilişkileri gösteren korelasyon analizi sonuçları

Değişken	N	R	P
YBÖ Eğilimleri	783	-,292**	,000
Eğitsel Amaçlı Youtube Kabulü			

* $p < .05$ ** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 6’da öğrencilerin YBÖ eğilimleri ve EAYK düzeyleri arasındaki pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı ile tespit edilmiştir. Elde edilen analiz sonucuna göre öğrencilerin YBÖ eğilimleri ile EAYK davranışları arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($r = -,292, p < .05$).

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada lise öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri cinsiyetlerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Elde edilen bulguyu destekler nitelikte erkek öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek düzeyde olduğunu belirten farklı örneklem grupları ile gerçekleştirilen araştırmalar mevcuttur (Bahadır, 2019; Demir, 2022; Ekşioğlu, Tarhan ve Çetin-Gündüz, 2017; Karakış ve Demirtaş, 2022). Bu bulguların aksine alanyazında YBÖ eğilimlerini kız öğrencilerin lehine bulan araştırmalarda mevcuttur (Asiloğulları, 2020; Bayram, 2019; Diker-Coşkun, 2009; Gökyer ve Türkoğlu, 2018; Kılıç, 2015). Alanyazında bu sonuçlardan farklı olarak, cinsiyet değişkeninin anlamlı bir farklılığa yol açmadığını ifade eden araştırmalarda vardır (Gedik, 2019; Ilgın, 2020; Soruklu, 2022; Tunca, Şahin ve Aydın, 2015; Uçtu, 2021; Yasa, 2018). Toplumsal değerler ve cinsiyet rolleri göz önünde bulundurulduğunda, erkeklerin daha fazla çalışma hayatına yönlendirilip, iş hayatında var olması istenirken, kadınların annelik ve eş rollerini daha ön plana çıkarılmaktadır (Yılmaz, 2018). Erkeklerin iş hayatında daha fazla var olma çabası ve toplumun bu yöndeki beklentisi, erkeklerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini arttırdığı şeklinde yorumlanabilir.

Lise öğrencilerinin eğitsel amaçlı Youtube kabulleri cinsiyetlerine göre anlamlı farklılık oluşturmamaktadır. Alinyazında bu çalışmadaki bulguyu destekler nitelikte öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanım öz yeterlilik inançları üzerinde cinsiyet değişkeninin etkili olmadığını ifade eden araştırmalar mevcuttur (Kahraman, Yılmaz, Erkol ve Altun-Yalçın, 2013; Karaoğlan-Yılmaz ve Yılmaz, 2019). Bu bulguların aksine Mazman ve Usluel (2011) Facebook sosyal paylaşım sitesinin kadınlar tarafından daha fazla akademik amaçlarla kullanıldığı saptanmıştır. Alanyazındaki farklı sonuçlar araştırmalardaki örneklem farkından veya kullanılan ölçme yöntem ve tekniklerinden kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir.

Lise öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri, okul türüne göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Araştırmada elde edilen bulguya benzer olarak Mülhim (2018) Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin mezun olduğu lise türüne göre “Meslek Lisesi” ile “Spor Lisesi” arasında “Meslek Lisesi” lehine ve “Diğer Lise” ile “Spor Lisesi” arasında “Diğer Lise” lehine anlamlı farklılık olduğunu saptamıştır. Elde edilen bulgu meslek liselerinde uygulama derslerinin ve staj imkânının Anadolu Lisesi ve Anadolu İmam Hatip Lisesine göre daha fazla olması, Anadolu Meslek Lisesi öğrencilerinin günlük hayatta yaşam boyu öğrenme kavramının önemini daha iyi kavramasına sebep olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Elde edilen diğer bir bulgu ise okul türü değişkeninin lise öğrencilerinin eğitsel amaçlı Youtube kabul davranışı üzerinde bir farklılığa yol açtığıdır. Araştırmada eğitsel amaçlı Youtube kabul oranları Anadolu Lisesi öğrencilerinin lehinedir. Bu araştırmadaki bulgu ile paralel olarak Bektaş (2019) ortaöğretim öğrencilerinin mobil

uygulamaları eğitsel amaçla kullanma durumlarını araştırdığı çalışmasına göre Anadolu lisesi öğrencilerinin imam hatip lisesi ve meslek lisesi öğrencilerine göre mobil uygulamaları eğitsel amaçlı kullanma seviyeleri daha yüksek olduğunu saptamıştır. Anadolu Lisesi öğrencilerinin daha fazla üniversiteye gitme düşüncesine sahip olması nedeniyle üniversite hazırlık sürecinde ihtiyaç duydukları akademik desteği video paylaşım sitelerini daha fazla eğitsel amaçlı kullanarak gidermeye çalıştıkları şeklinde yorumlanabilir. Bu yorumu destekler nitelikte Yücedağlar ve Tunç (2022) Anadolu Lisesi öğrencileri, okullarındaki başarılı öğrencilerin üniversiteye gidebileceğini ifade ederken, meslek lisesi ve imam hatip lisesi öğrencileri ise okullarındaki öğrencilerin çoğunun liseden mezun olduktan sonra eğitim hayatına sürdürmeyeceklerini düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Lise öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri sınıf düzeyine göre anlamlı farklılıklar göstermemektedir. Alanyazın incelendiğinde bu bulguyu destekleyen çalışmalar mevcuttur. Asiloğulları (2020) lise öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin sınıf değişkeni bakımından anlamlı şekilde farklılaşmadığını tespit etmiş, elde edilen bulgu farklı örneklem grupları ile yürütülen bazı araştırma sonuçlarıyla da tutarlılık göstermektedir (Bahadır, 2019; Boyacı, 2019; Diker-Coşkun, 2009; Karaduman, 2015). Bu bulguların aksine üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilen bazı araştırmalarda da sınıf düzeyi değişkeninin YBÖ eğilimi üzerinde etkili bir değişken olduğunu tespit eden araştırmalar mevcuttur (Tunca vd, 2015; Uçtu, 2021; Yasa, 2018). Lise öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaşmaması, öğrencilerin aralarındaki yaş farkının birbirine yakın olması ve örgün eğitimde öğrenime devam etmelerinden dolayı yaşam boyu öğrenme kavramının önemini kavrayamamalarından kaynaklanıyor olabilir (Asiloğulları, 2020).

Lise öğrencilerinin eğitsel amaçlı Youtube kabulleri sınıf düzeyine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Araştırmada elde edilen bulguya benzer olarak Karaoğlan-Yılmaz, Dilen ve Yılmaz (2018) lise öğrencilerinin mobil öğrenme araçlarını kullanma öz yeterlilik düzeylerinin sınıf düzeyi değişkenine göre tüm sınıf düzeylerinde 12. sınıf öğrencilerinin lehine anlamlı fark saptamışlardır. Elde edilen bu bulgu lise öğrencilerinin sınıf düzeyi arttıkça üniversite sınavına hazırlık seviyelerinin arttığı ve artışında video paylaşım sitelerinin daha fazla eğitsel kullanımına yol açtığı şeklinde yorumlanabilir.

Araştırma sonucunda lise öğrencilerinin YBÖ eğilimleri ile eğitsel amaçlı Youtube kabulleri arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin: yaşam boyu öğrenme eğilimleri "Çok az uymuyor" seçeneğinde; eğitsel amaçlı Youtube kabulleri "Katılıyorum" seçeneğinde yoğunlaştıkları tespit edilmiştir. Bu sonuç öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek olmadığı ve bunun da örgün eğitim okumaya devam eden öğrencilerin dersleri ve öğrenme yaşantıları devam etmesi nedeniyle henüz yaşam boyu öğrenme kavramını anlayamadıkları ve günlük yaşantıları içindeki önemini kavrayamadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Bu araştırmada lise öğrencilerinin YBÖ eğilimleri ve eğitsel amaçlı sosyal medya kullanımları arasındaki ilişki araştırılmıştır. Lise öğrencilerinin öğrenme profillerinin ortaya çıkarılmasında yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel amaçlı sosyal medya kullanımlarının belirlenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Çünkü lise öğrencilerinin ilgi, beceri, tutum ve yönelimlerinin belirlenmesiyle daha gerçekçi ihtiyaç analizleri gerçekleştirilir ve ulaşılan veriler ile daha sağlıklı programlar geliştirilebilir. Ayrıca Youtube ve diğer sosyal medya platformlarının (Tik Tok, Instagram vs.) öğrencilerin akademik başarılarına etkileri daha ayrıntılı araştırılarak sosyal medya uygulamaları eğitim ortamlarına entegre edilmelidir.

Kaynakça

- Acar, S., & Yenmiş, A. (2014). Eğitimde sosyal ağların kullanımına ilişkin öğrenci görüşlerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Facebook örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4(3), 55-66.
- Asiloğulları, A. (2020). *Lise öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile hayatın anlam ve amacını sorgulama davranışları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Ata, F. (2022). *Z kuşağında Youtuberlarla kurulan parasosyal etkileşimin sosyoekonomik koşullarla ilişkisi: Ortaokul öğrencileri örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Bahadır, Z. (2019). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yaşamın anlamı ile bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Balkaya, M. (2022). *Ortaokul öğrencilerine yönelik öğrenme amaçlı Youtube kullanımına ilişkin ölçme aracı geliştirilmesi ve uygulanması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Çanakkale.
- Bayram, G. (2019). *Ortaokul öğrencilerinin okul yaşam kalitesi algısı ile yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Bektaş, M. (2019). *Ortaöğretim öğrencilerinin mobil uygulamaları eğitsel amaçlı kullanma durumlarının incelenmesi: Sakarya Kaynarca örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Boyacı, Z. (2019). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile dijital okuryazarlık düzeyleri arasındaki ilişki (Düzce Üniversitesi örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Cihangir, H. (2021). *Youtube'un eğitim ortamı olarak kullanımının izleyici ve eğitmen bağlamında incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Council, E. (2006). Recommendation of the European Parliament and the Council of 18 December 2006 on key competencies for lifelong learning. Brussels: *Official Journal of the European Union*, 30(12).
- Dehmel, A. (2006). Making a European area of lifelong learning a reality? Some critical reflections on the European Union's lifelong learning policies. *Comparative education*, 42(1), 49-62.
- Demir, C. (2022). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 11(4), 2488-2506. <https://doi.org/10.15869/itobiad.1201614>
- Diker-Coşkun, Y. (2009). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Egüz, Ş., & Kesten, A. (2018). Sosyal bilgiler öğretmenliği öğrencilerinin sosyal medya algılarının metafor yoluyla belirlenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 7(3), 219-240.
- Ekşioğlu, S., Tarhan, S., & Çetin-Gündüz, S. (2017). Yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile öz- yetkinlik beklentisi ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(5), 1925-1940.
- Erdamar, G., Demirkan, Ö., Saraçoğlu, G., & Alpan, G. (2017). Lise öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel internet kullanma öz-yeterlik inançları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 636-657. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2017.17.30227-326590>
- Eryılmaz, M. (2017). Sosyal medyanın e-öğrenmedeki rolü. https://ceur-ws.org/Vol-2045/06_Bilisim_2017_paper_7.pdf
- Gedik, G. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi (Manisa-Demirci ilçesi örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa.
- Gökçyer, N., & Türkoğlu, İ. (2018). Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 28(2), 125-136. doi:<https://doi.org/10.18069/firatsbed.460929>
- Gülseçen, S., Gürsul, F., Bayraktar, B., Çilengir, S., & Canım, S. (2010). Yeni nesil mobil öğrenme aracı: Podcast. *XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*. Muğla Üniversitesi.
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri* (Gözden geçirilmiş ve güncellenmiş 4. Baskı). Ankara: Seçkin yayıncılık.
- İlgin, İ. (2020). *Öğretmen adaylarının özyeterlilik inançlarıyla yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasındaki ilişki (Sakarya Üniversitesi örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Kahraman, S., Yılmaz, Z., Erkol, M., & Altun Yalçın, S. (2013). Öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımı öz-yeterlilik inançlarının incelenmesi. *İlköğretim Online*, 12 (4), 1000-1015.
- Karaduman, A. (2015). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile özyeterlilik algıları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.

- Karakış, Ö., & Demirtaş, Z. (2022). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve öğretmenlik mesleğini seçimlerinden duydukları memnuniyetin mesleki yönelim ve kariyer geliştirme arzularını yordaması. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(5), 77-92.
- Karaoğlan Yılmaz, F., & Yılmaz, R. (2019). Öğretmen adaylarının internete yönelik epistemolojik inançları ile eğitsel internet kullanım özyeterlik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *EJERCongress 2019 Bildiri Özetleri Kitabı* (ss. 2518-2519). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karaoğlan Yılmaz, F., Dilen, A., & Durmuş, H. (2018). Lise öğrencilerinin mobil öğrenme araçlarını kullanma öz-yeterlik düzeylerinin incelenmesi. *SDU International Journal of Educational Studies*, 5(1), 1-12.
- Kılıç, A., & Yılmaz, R. (2021). YouTube'un eğitsel amaçlı kabul durumunun incelenmesi. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 69-89.
- Kılıç, H. (2015). *İlköğretim branş öğretmenlerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri (Denizli ili örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Köğce, D., Özınar, İ., Mandacı-Şahin, S., & Aydoğan-Yenmez, A. (2014). Öğretim elemanlarının 21. yüzyıl öğrenen standartları ve yaşam boyu öğrenmeye ilişkin görüşleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (22), 185-213.
- Laal, M., & Salamati, P. (2012). Lifelong learning; why do we need it? *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 31, 399-403. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.12.073>
- Matheson, D., & Matheson, C. (1996). Lifelong learning and lifelong education. *A critique. Research in Post-Compulsory Education*, 1(2), 219-236.
- Mazman, S., & Usluel, Y. (2011). Gender differences in using social networks. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 10(2), 133-139.
- Mülhim, M. (2018). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bireysel yenilikçilik düzeyleri ve yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi: Bartın Üniversitesi örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Nazlı, E. (2021). *Z Kuşağının Youtube ile kurduğu ilişki ve içerik tüketimi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Önal, İ. (2010). Tarihsel değişim sürecinde yaşam boyu öğrenme ve okuryazarlık: Türkiye deneyimi. *Bilgi dünyası*, 11(1), 101-121.
- Özgür, H. (2016). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme yeterlikleri ve bilgi okuryazarlığı öz-yeterlikleri üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 22-38.
- Özmen, F., Aküzüm, C., Sünkür, M., & Baysal, N. (2012). Sosyal ağ sitelerinin eğitsel ortamlardaki işlevselliği. *Education Sciences*, 7(2), 496-506.
- Öztürk, M., & Talas, M. (2015). Sosyal medya ve eğitim etkileşimi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 7(1), 101-120.
- Sarsar, F., Başbay, M., & Başbay, A. (2015). Öğrenme-öğretme sürecinde sosyal medya kullanımı. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 418-431. <https://doi.org/10.17860/efd.98783>
- Soruklu, E. (2022). *Öğretmen adaylarının 21. Yüzyıl becerileri ile yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Srinivasacharlu, A. (2020). Using YouTube in Colleges of Education. *Shanlax International Journal of Education*, 8(2), 21-24. <https://doi.org/10.34293/education.v8i2.1736>
- Toğay, A., Akdur, T., Yetişken, İ., & Bilici, A. (2013). Eğitim süreçlerinde sosyal ağların kullanımı: Bir MYO deneyimi. *XIV. Akademik Bilişim Konferansı*, 28-30.
- Tunca, N., Şahin, S., & Aydın, Ö. (2015). Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 432-446.
- Uçtu, M. (2021). *Üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri (Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir.
- Yasa, H. (2018). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile bilgi okuryazarlığı becerileri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Yılmaz, S. (2018). Toplumsal cinsiyet rollerinin günlük hayattaki yansımaları: Çorum/Alaca örneği. *İmgelem*, 2(2), 59-79.
- Yücedağlar, A., & Tunç, B. (2022). Farklı lise türlerinde öğrenim gören lise öğrencilerinin eğitim ve gelecek algılarının incelenmesi. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 9(3), 935-961.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The European Commission mentions 8 key competences that an individual should have in his lifelong learning adventure. Expressed competence areas are: communication competence in mother tongue, communication competence in foreign languages, basic competences in mathematics, science and technology, digital competence, competence in learning to learn, social and civic competences, competence in entrepreneurship and initiative, competence in cultural awareness and expression (Council, 2006). Among these competencies, "digital competency" covers all of the basic information and communication technologies, which include the individual's acquisition, production, presentation, evaluation, sharing and use of online environments via the Internet (Özgür, 2016). In addition, the processes of reaching information, processing and teaching information by using technology and the internet of the individual have an important place in digital competence. The educational use of the internet, which is included in the digital competencies in the lifelong learning process, is becoming an increasingly important concept today (Erdamar et al. 2017).

There are many social networking opportunities such as wiki, blog, microblogging, photo sharing networks and video sharing networks to access information in the educational use of the Internet. One of the most preferred ways to access information today is social media (Egüz & Kesten, 2018; Öztürk & Talas, 2015). The concept of social media, which includes many applications such as Facebook, Twitter, LinkedIn, Snapchat, Youtube, has become frequently used in educational environments thanks to the features of these applications (Eryılmaz, 2017). The main purpose of this study is to examine the relationship between high school students' lifelong learning tendencies and educational social media acceptance levels in terms of various variables.

Materials and Methods

The research design is the relational screening method. The universe of the research consists of 783 students at the 9th, 10th, 11th and 12th grades of high school students studying in three different school types in the 2021-2022 academic year in Uşak. In the research, "Personal Information Form", "YouTube Acceptance for Educational Purposes" scale developed by Kılıç and Yılmaz (2021), and "Lifelong Learning Tendency Scale" developed by Diker-Coşkun (2009) were used as data collection tools.

Findings

According to the findings of the research, there is a negative and low-level significant relationship between students' lifelong learning tendencies (LLL) and their YouTube acceptance for educational purposes. It was determined that while the LLL tendencies of the students differed significantly in terms of gender and school type variables, it did not differ significantly in terms of the grade level variable. On the other hand, it was determined that the educational YouTube acceptances of the students differed statistically significantly according to the school type and grade level variables, however, the gender variable did not significantly affect the educational YouTube acceptances of the students.

Discussion and Result

As a result of the research, it was concluded that there is a negative and low-level significant relationship between high school students' LLL tendencies and their YouTube acceptance for educational purposes. In addition, high school students' LLL tendencies show significant differences according to their genders. There are studies conducted with different sample groups indicating that male students' LLL tendencies are higher, supporting the finding obtained (Bahadır, 2019; Demir, 2022; Ekşioğlu, Tarhan, & Çetin-Gündüz, 2017; Karakış & Demirtaş, 2022). Considering the social values and gender roles, while men are asked to be directed to working life more and exist in business life, women's motherhood and wife roles are emphasized more (Yılmaz, 2018). Men's efforts to be more present in business life and society's expectation in this direction can be interpreted as increasing men's LLL tendencies.

Youtube acceptances of high school students for educational purposes do not make a significant difference according to their gender. In the literature, there are studies stating that the gender variable is not effective on the educational internet use self-efficacy beliefs of teacher candidates, which supports the finding of this study (Kahraman, Yılmaz, Erkol, & Altun Yalçın, 2013; Karaoğlu Yılmaz & Yılmaz, 2019).

High school students' LLL tendencies show significant differences according to school type. The finding obtained can be interpreted as the fact that the practical courses and internship opportunities in vocational high schools are higher than in Anatolian High Schools and Anatolian İmam Hatip High Schools, causing vocational high school students to better grasp the importance of the concept of lifelong learning in daily life.

The school type variable causes a difference on the YouTube acceptance behavior of high school students for educational purposes. In line with the finding in this study, Bektaş (2019) determined that secondary school students' use of mobile applications for educational purposes was higher than Anatolian high school students' use of mobile applications for educational purposes compared to Anatolian İmam Hatip High Schools and Anatolian vocational high school students.

High school students' LLL tendencies do not show significant differences according to grade level. When the literature is examined, there are studies supporting this finding (Asiloğulları, 2020).

Youtube acceptances of high school students for educational purposes show significant differences according to grade level. Similar to the finding obtained in the study, Yılmaz, Dilen, and Yılmaz (2018) found a significant difference in the use of mobile learning tools of high school students in favor of 12th grade students at all grade levels compared to grade level.

In this study, the relationship between high school students' LLL tendencies and their educational use of social media was investigated. It is thought that it will be useful to determine the LLL trends and educational social media use in revealing the learning profiles of high school students. Because by determining the interests, skills, attitudes and orientations of high school students, more realistic needs analyzes are carried out and healthier programs can be developed with the data obtained. In addition, the effects of Youtube and other social media platforms (Tik Tok, Instagram, etc.) on students' academic achievement should be investigated in more detail and social media applications should be integrated into educational environments.